

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРЕТИЧНА ГРАМАТИКА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ**

Освітня програма «Німецька мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теоретична граматики німецької мови
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	Венгринович Андрій Антонович
Контактний телефон викладача	0506641596
E-mail викладача	andrii.venhrynovych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	лекції, практичні заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	середа 13.50
2. Анотація до курсу	
Курс «Теоретична граматики німецької мови» має на меті сприяти розумінню студентами закономірностей граматичної будови німецької мови, підвищити мовну компетенцію і загальну мовну культуру майбутніх фахівців, спонукати студентів до наукових досліджень у галузі граматики німецької мови. Основним завданням теоретичного курсу є опис граматичної системи сучасної німецької мови та її підсистем. Зміст дисципліни охоплює основні граматичні концепції і теорії німецької мови, специфіку фахової термінології, аналіз сучасних поглядів на дискусійні мовознавчі проблеми (критерії виокремлення частин мови, статус дієслів модальності та напівмодальних дієслів, семантична та синтаксична конгруентність). Зазначений курс спрямовано на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через пошук, читання і реферування німецькомовної наукової літератури.	
3. Мета та цілі курсу	
забезпечити студентів знаннями теорії граматики німецької мови і необхідним мінімумом німецькомовної фахової термінології для розв'язування складних спеціалізованих задач та практичних проблем в галузі лінгвістики в процесі професійної діяльності або навчання.	
4. Результати навчання (компетентності)	
4.1. Загальні компетентності: • Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями з іноземної мови, мовознавства. • Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. • Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 4.2. Фахові компетентності: • Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ. • Здатність використовувати в професійній діяльності знання про німецьку мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні. • Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних фактів, інтерпретації та перекладу тексту німецькою мовою. • Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань. 4.3. Результати навчання: • Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати. • Розуміти основні проблеми германської філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів. • Знати й розуміти систему німецької мови, історію німецької мови, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності. • Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. • Використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових	

різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв’язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.					
- Здійснювати лінгвістичний, спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів німецькою мовою. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності. - Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти німецької мови й мовлення й використовувати їх для розв’язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			20		
практичні			10		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
VII	035 Філологія	4	Н		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літера- тура	Завдання, год	Вага оцін ки	Термін виконання
Тема 1. Теоретична грамати́ка як наука. Мова і мовлення, їх взаємозв’язок. Основні риси будови німецької мови. Грамати́ка як наука про грамати́чну будову мови. Склад грамати́ки: морфоло́гія і синтаксис. Грамати́чне значення, форма, категорія. Лексико-грамати́чне поле.	лекція, групова робота, практичне заняття	1, 2, 3, 4, 6, 7	переглянути презентацію Проблемні завдання: Розкрийте сутність грамати́чної категорії.	5	вересень
Тема 2. Предмет і завдання морфоло́гії. Зв’язок морфоло́гії з іншими аспектами мовознавства. Морфологі́чна структура слова в німецькій мові. Прості і складні морфологі́чні форми. Внутрішня флексія німецького дієслова. Аналітичні форми.	лекція, групова робота, практичне заняття	1, 2, 3, 4, 6, 7	переглянути презентацію Проблемні завдання: Яка принципова відмінність слова і морфеми?	5	вересень
Тема 3 Грамати́чні класи слів. Проблема частин	лекція, індивідуальна і	1, 2, 3, 4, 6, 7	переглянути презентацію Проблемні	5	вересень

мови. Критерії виокремлення частин мови. Синтаксичні функції і сполучуваність частин мови.	групова робота, практичне заняття		завдання: Проблема виокремлення частин мови.		
Тема 4. Іменник. Суть іменника. Граматичні категорії іменника. Категорія означеності / неозначеності. Значення і функції відмінків: а) називний, б) родовий, в) давальний і знахідний. Проблема спільного відмінка.	лекція, групова робота	1, 2, 3, 5, 8 https://www.researchgate.net/	переглянути презентацію Проблемні завдання: Наведіть приклади латентних граматичних категорій		жовтень
Тема 5. Допоміжні слова сфери іменника. Артикль. Прийменник. Прикметник. Числівник. Займенник. Заперечення.	лекція, групова робота	1, 2, 5, 7, 8	Проблемні завдання: Морфологічно- та синтаксично-аналітичні конструкції.		жовтень
Тема 6. Дієслово. Морфологічні класи німецьких дієслів. Структурно - семантичні класи дієслів. Валентність дієслова. Граматичні категорії дієслова. Граматичне значення форм слів. Категорія особи. Категорія числа. Категорія часу. Категорія способу. Категорія доконаності/недоконаності. Категорія стану.	лекція, практичне заняття	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 https://grammis.ids-mannheim.de/	Підготувати доповідь: Валентність німецьких дієслів.	5	жовтень
Тема 7. Речення. Проблема визначення речення. Синтаксичні категорії і формальні засоби. Моделювання речення. Синтаксичні відношення і члени речення. Структурні типи речень. Логічно-граматичні типи речень. Комунікативне членування речення.	лекція, практичне заняття,	1, 2, 5, 7, 8	Підготувати доповіді: а. Моделювання речення. б. Актуальне членування речення: тема і рема.	5	листопад
Тема 8. Члени речення.	лекція	1, 2, 5, 7, 8	Підготувати доповіді:		листопад

Традиційне членування речення. Головні та другорядні члени речення. Функції порядку слів у реченні. Трансформаційний аналіз. Дерево речення.			а. Традиційне членування речення. б. Трансформаційний аналіз.		
Тема 9. Складне речення. Складносурядне речення. Засоби вираження сурядного зв'язку. Семантико-граматична класифікація сполучників сурядності. Смислові відношення між сурядними реченнями. Моделювання складносурядного речення.	самостійна робота	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	Підготувати доповіді: а. Класифікація сполучників сурядності. б. Моделювання складносурядного речення.	5	листопад
Тема 10. Складнопідрядне речення. Засоби вираження підрядного зв'язку. Типи підрядних речень. Семантико-синтаксична синонімія між складносурядними і складнопідрядними реченнями. Моделювання складнопідрядного речення.	самостійна робота	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	Підготувати доповіді: Моделювання складнопідрядного речення.	5	грудень

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів, бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів.
Вимоги до письмової роботи	Передбачене одне письмове підсумкове тестування (максимум 15 балів)
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 35 балів розраховується як середнє арифметичне усіх практичних занять з ваговим коефіцієнтом 5 та двох тем на самостійне опрацювання (10 балів).
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали підсумкового тестування.

7. Політика курсу

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час іспиту (модуль 2). Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять.

Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).

8. Рекомендована література

1. Admoni V.G. Sprachtheorie und deutsche Grammatik // Hrsg. von V. Pavlov, O. Reichmann. – Tübingen: Niemeyer, 2002. – 410 S.
2. Duden. Deutsche Grammatik // Berlin: Dudenverlag, 2016. – 435 S.
3. Eisenberg P. Grundriss der deutschen Grammatik / P. Eisenberg – Stuttgart, Weimar: Metzler, 1994. – 581 S.
4. Engel U. Deutsche Grammatik : Neubearbeitung / Ulrich Engel. – München : INDICIUM Verlag GmbH, 2009. – 488 S
5. Erben J. Abriss der deutschen Grammatik / J. Erben – Berlin: Akademie Verlag, 1961. – 226 S.
6. Konopka M., Strecker B. Deutsche Grammatik – Regeln, Normen, Sprachgebrauch. – Berlin: Walter de Gruyter Verlag, 2009.
7. Pittner K., Berman J. Deutsche Syntax: ein Arbeitsbuch. – Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2007.
8. Weinrich H. Textgrammatik der deutschen Sprache / Weinrich Harald. – Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich : Dudenverlag, 1993. – 1101 S.
9. Zifonun G., Hoffmann L., Strecker B. Grammatik der deutsche Sprache. In 3 Bänden. – Berlin: Walter de Gruyter Verlag, 1997.
10. Theoretische Grammatik: навч. посіб. для студентів 4 курсу ф-ту «Референт-перекладач» з дисципліни «Теоретична граматика» (нім. мова) / Нар. укр. акад., [каф. герм. та роман. філол. ; упоряд. Ж. Є. Потапова]. – Харків : Вид-во НУА, 2017. – 68 с.
11. A. A. Wenhrynowytsch Testaufgaben in der theoretischen Grammatik der deutschen Sprache / Венгринович А.А. – Івано-Франківськ: КГМ, 2009. – 35 с.
12. Пелашенко І.І. Теоретична граматика сучасної німецької мови. Посібник для семінарських занять / І.І. Пелашенко – Донецьк: ДонНУ, 2003. – 83с.

Викладач Венгринович Андрій Антонович